

УДК 338

Довгань Л.П.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів**Університету державної фіскальної служби України***Радкевич М.В.***студентка навчально-наукового інституту
фінансів, банківської справи**Університету державної фіскальної служби України*

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню прибутку як одному з важливих критеріїв результативності діяльності підприємства, тому актуальність дослідження питань формування прибутку підприємства і виявлення впливу на нього різних чинників сьогодні є головним у сфері прийняття оптимальних управлінських рішень стосовно підвищення ефективності роботи підприємства.

Ключові слова: прибуток, фактори прибутку, моделювання прибутку, чистий прибуток, показники операційної діяльності, операційні витрати.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена исследованию прибыли как одному из важных критериев результативности деятельности предприятия, поэтому актуальность исследования вопросов формирования прибыли предприятия и выявления влияния на него различных факторов сегодня является главным в сфере принятия оптимальных управленческих решений по повышению эффективности работы предприятия.

Ключевые слова: прибыль, факторы прибыли, моделирование прибыли, чистая прибыль, показатели операционной деятельности, операционные расходы.

ANNOTATION

The article is devoted to profit research as one of important performance criterion of enterprise activity so relevance of research for income forming to enterprise and showing different influence on it today in is one of important in optimizing rule decision about rising work efficient of enterprise.

Key words: profit, profit factors, profit modeling, net profit, operational indicators, operating expenses.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальними проблемами управління прибутком підприємств займалися багато вітчизняних та закордонних науковців, серед яких слід назвати таких, як І.А. Бланк, Н.Г. Пігуль, М.А. Болюх, М.Г. Чумаченко, С. Фішер, А.Д. Шеремет, В.М. Івахненко, В.О. Швандар.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас на макrorівні приділяється недостатньо уваги дослідженню математичних моделей формування прибутку як одного з ефективних інструментів фінансового управління.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є моделювання формування прибутку підприємства та дослідження впливу окремих факторів на нього.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «прибуток» розуміють як виробничу категорію, яка характеризує відносини, що складаються в процесі суспільного виробництва; як частину додаткової вартості, створену і реалізо-

вану, готову до розподілу. Однак підприємство отримує прибуток лише після того, як втілена у створеному продукті вартість буде реалізована і набуде грошової форми.

На величину прибутку впливають багато факторів, адже вона відображає усі сторони діяльності підприємства. Серед них можуть бути кількість виробленої продукції, ступінь використання виробничих фондів, продуктивність праці, матеріально-технічне постачання, доходи та інші фактори. Оскільки більшість факторів впливає на формування та розподіл прибутку, то великого значення набуває кількісний та якісний аналіз цього впливу за допомогою економіко-математичного моделювання.

Всі фактори, які впливають на прибуток підприємства, можна розподілити на такі дві великі групи: зовнішні та внутрішні [1]. До зовнішніх факторів належать природні умови, державне регулювання цін, тарифів, відсотків, податкових ставок та пільг, штрафних санкцій тощо. Ці фактори не залежать від діяльності підприємства, але суттєво впливають на його прибуток. Податкові платежі, незважаючи на їх джерело і стадію господарської діяльності підприємства, на якій вони здійснюються, зменшують розмір прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства.

Внутрішні фактори поділяють на виробничі та невиробничі. Виробничі фактори характеризують наявність та використання засобів і предметів праці, трудових та фінансових ресурсів. Виробничі фактори поділяються на екстенсивні та інтенсивні. Екстенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через кількісні зміни, а саме через зміни обсягу засобів та предметів праці, фінансових ресурсів, тривалості роботи обладнання, кількості персоналу, фонду робочого часу тощо. Інтенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через такі якісні зміни: підвищення продуктивності обладнання та його якості, використання прогресивних видів матеріалів та вдосконалення технології їх обробки, прискорення оборотності обігових коштів, підвищення кваліфікації та продуктивності праці персоналу, зниження трудомісткості та матеріаломісткості продукції, удосконалення організації праці та ефективніше використання фінансових ресурсів. До невиробничих факторів належать

постачальницько-збутова та природоохоронна діяльність, соціальні умови праці та побуту тощо.

Розглянемо найважливіші внутрішні фактори, які впливають на величину прибутку:

1) зміна обсягу реалізації (збільшення обсягів продажу рентабельної продукції веде до збільшення суми прибутку, а нерентабельної – до її зменшення);

2) зміна асортименту продукції (якщо збільшується частка рентабельної продукції в загальному обсязі реалізації, то прибуток, відповідно, зростає);

3) зміна собівартості продукції (її зростання є причиною зменшення прибутку, а зменшення собівартості, навпаки, збільшує прибуток);

4) зміна ціни реалізації (за збільшення цін сума прибутку зростає, а якщо ціна зменшується, то зменшується і прибуток);

5) кількість та склад персоналу (кількість працівників, достатня для повноцінного обслуговування технологічного процесу, забезпечує зростання прибутку, також велике значення має кваліфікація працівників);

6) економічне стимулювання працівників (вплив цього фактору можна оцінити через показники оплати праці та її продуктивність; чим ефективнішим є стимулювання персоналу, тим кращою буде їх праця, як наслідок, більшими будуть випуск продукції та прибуток);

7) продуктивність праці (її зростання за інших однакових умов спричиняє збільшення величини прибутку);

8) стан матеріально-технічної бази підприємства (сучасні засоби праці підвищують її продуктивність, а отже, і прибуток);

9) фондовіддача (збільшення фондовіддачі збільшує випуск продукції на 1 грн. вкладених грошей, а також приводить до збільшення прибутку) [2].

Модель управління прибутком можна представити у вигляді сукупності взаємопов'язаних функціонально-організаційних блоків, що пов'язані з вирішенням конкретних завдань.

Поетапне формування сукупного доходу, зокрема чистого прибутку, на підприємстві показано на рис. 1.

Для побудови моделі нам знадобляться такі дані фінансових результатів підприємства, як чистий прибуток, валовий прибуток, витрати на збут, інші операційні витрати, дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції. На нашу думку, саме ці показники справляють найбільш суттєвий вплив на величину прибутку.

Для побудови моделі прибутку використовуються різні підходи, зокрема аналіз динаміки, комбінований аналіз функцій доходу та витрат, ситуаційне моделювання. Одним із найбільш широко використовуваних методів моделювання формування прибутку підприємства є метод побудови багатофакторних регресійних моделей прибутку підприємства.

Моделювання впливу факторів на формування прибутку буде здійснюватись на базі державного підприємства ДП «Словечанський лісгосп», аналіз основних показників фінансової діяльності якого показав, що протягом досліджуваного періоду підприємство здійснювало успішну діяльність щодо підвищення прибутковості своєї діяльності. Але проведення економічних експериментів на практиці часто

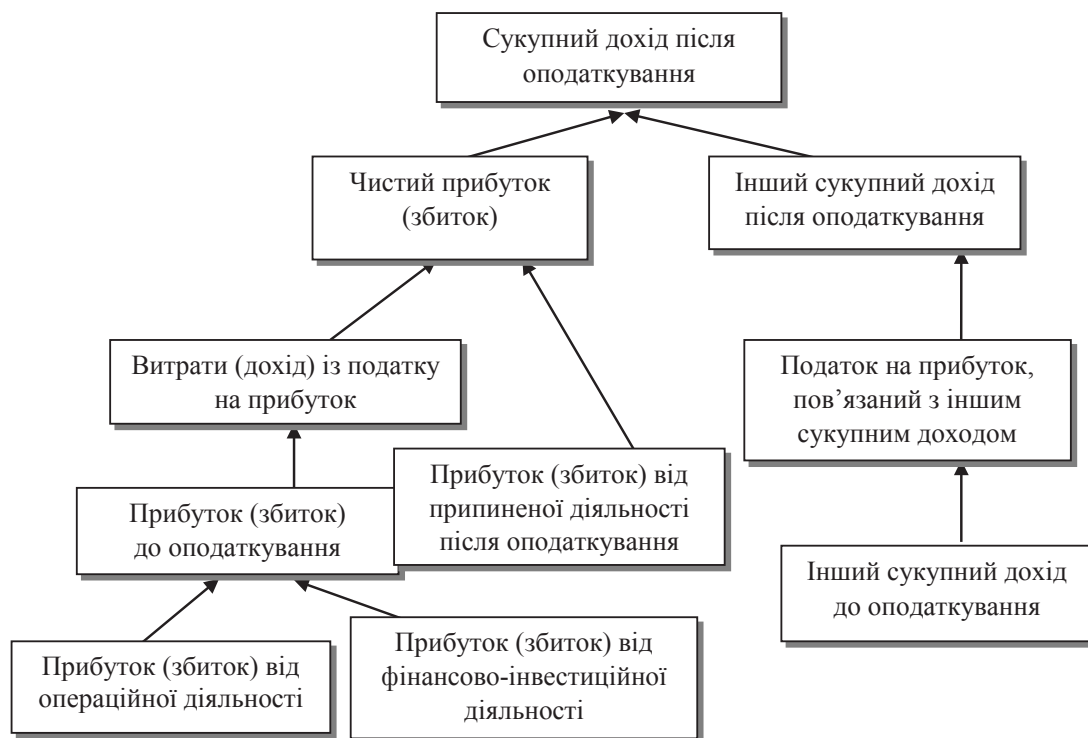

Рис. 1. Формування сукупного доходу і чистого прибутку на підприємстві [3]

виявляється занадто дорогим і може призвести до втрати підприємством потенційної частини прибутку внаслідок недостатнього врахування всіх суттєвих факторів впливу на ефективність діяльності підприємства. Саме тому актуальною є побудова на прикладі цього підприємства економіко-математичних моделей формування прибутку, які б дали змогу детальніше дослідити економічну сутність прибутку підприємства, основні фактори впливу на нього, а також на основі отриманих моделей будувати прогноз результуючого показника на наступні періоди, здійснювати оптимізацію отриманих моделей з метою визначення орієнтованих значень факторів, які максимізують прибутковість.

Для обчислення оптимального розміру прибутку необхідно враховувати умови його максимізації, адже кожне підприємство прагне не тільки «вийти в нуль», але й отримати максимально можливу суму прибутку. Тому для побудови моделі необхідно обов'язково вказувати умову максимізації прибутку.

Сутність прибутку можна ще охарактеризувати як різницю між доходами і витратами, між загальною виручкою і загальними витратами. Якщо в будь-якого підприємства різниця між виручкою і витратами буде меншою, ніж у конкурентів, то через невеликий проміжок часу його витіснять із ринку. Тому метою кон-

курентоспроможного підприємства є одержання максимального прибутку. Через це конкурентоспроможне підприємство буде виробляти і пропонувати на ринку такий обсяг продукції, який буде максимізувати його прибуток.

При екзогенній заданій системі цін прибуток залежить лише від обсягу випуску:

$$(Q) = PQ - TC(Q), \quad [4]$$

де P – ціна продукції;

Q – обсяг продукції;

TC – сукупні витрати.

Для аналізу рівня змінних витрат (ЗВ), чистого доходу (ЧД), валового прибутку (ВП) і операційного прибутку (ПО) можна використати показники їх співвідношень щодо цінового (РЧО), натурального (РВО) і комбінованого (РПП) факторів, а також моделі функціональних зв'язків впливу цін (Цз, Цзб) і натуральних обсягів реалізації (Нз, Зб.) на фінансові результати господарської діяльності.

Якщо розглядати моделі розрахунків показників операційної діяльності, можна побачити, що взаємозв'язки ефекту їх зміни реалізуються за допомогою таких показників (табл. 1) [5].

Механізм застосування окремих показників формування операційного прибутку для моделювання чистого доходу та операційного фінансового результату розглянемо за допомогою показників, наведених в табл. 2.

Таблиця 1

Показники взаємозв'язку ефекту від зміни показників операційної діяльності

Механізм розрахунку	Значення показника
$RЧО = ЧД / ПО$	Показує, яка сума чистого доходу підприємства створює 1 гривню операційного прибутку.
$RВО = (ЧД - ЗВ) / ПО = ВП / ПО$	Показує, яка сума валового прибутку підприємства створює 1 гривню операційного прибутку.
$RПП = \Delta ПО / ПО + [(RЧО * Цз) * (1 + Нз)] / (RВО * Нз)$	Показує темп приросту (спаду) операційного прибутку від зміни цін та обсягів реалізації за заданого рівня РЧО і РВО

Джерело: складено авторами за даними [5]

Таблиця 2

Показники результатів господарювання ДП «Словечанський лісгосп»

№	Показники за рядками звіту про фінансові результати	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
1	Чистий дохід (сума ряд. 2000, 2120)	59 696	59 634	64 093	89 658	125 617	107 101
2	Витрати операційної діяльності (сума ряд. 2050, 2130, 2150, 2180)	58 410	59 533	63 615	86 944	120 174	99 507
3	Змінні витрати (сума ряд. 2050)	41 710	46 031	49 525	61 524	95 595	95 655
4	Постійні витрати (ряд. 2090 – ряд. 2190)	16 700	13 502	14 090	25 420	24 579	42 555
5	Валовий прибуток (ряд. 2090)	21 043	15 101	15 773	30 860	36 114	33 752
6	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (ряд. 2190)	1 286	101	478	2 714	5 443	3 104
7	РЧО (п.1/п.2)	1,02	1,002	1,007	1,031	1,045	1,076
8	РВО (п.5/п.6)	16,36	149,5	33	11,37	6,63	10,87
9	Дохід від реалізації продукції (ДР)	57 735	57 612	61 901	84 748	10 9048	–
10	Собівартість продукції (С)	35 924	41 954	46 128	53 888	72 934	55 419
11	Витрати на управління (ВУ)	2 486	2 320	2 445	3 053	4 567	6 205
12	Витрати на збут (ВЗ)	14 214	11 182	11 645	22 367	20 012	30 073
13	Фінансові витрати (ВФ)	15	40	83	162	187	146
14	Податок на прибуток (ПП)	293	27	75	485	833	681
15	Чистий прибуток (ЧП)	978	103	320	2 067	4 493	2 397

Джерело: складено авторами за даними фінансової звітності

Якщо операційні витрати не змінюються, то весь приріст чистого доходу за рахунок зміни цін перетворюється на операційний прибуток. На ДП «Словечанський лісгосп» спостерігається відносно велика різниця між рівнями РЧО та РВО, що відображає відносно сильний вплив динаміки змінних витрат на динаміку операційного фінансового результату. Тому під час збільшення чистого доходу за рахунок натурального обсягу реалізації збільшення прибутку значно менше, ніж під час збільшення цін.

За допомогою даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати» виявити вплив усіх факторів на фінансовий результат підприємства неможливо, адже нам невідомі такі показники, як питома вага реалізованої та виробленої продукції, обсяг випуску та реалізації, а також ціна та собівартість продукції.

Знаючи середній індекс цін, можемо визначити вплив змін цін, обсягу реалізованої та випущеної продукції на розмір чистого прибутку. Згідно з даними Державної служби статистики України в період з 2011 по 2015 роки (грудень до грудня) індекси цін мали такі показники: у 2011 році проти 2010 року – 104,6; у 2012 році проти 2011 року – 99,8; у 2013 році проти 2012 року – 100,5; у 2014 році проти 2013 року – 124,9; у 2015 році проти 2014 року – 143,3; у 2016 році проти 2015 року – 112,4.

Визначення впливу індексу цін на прибуток та показники, що його характеризують, подано в табл. 3.

З табл. 3 видно, що дохід від реалізації у 2012 році зменшився порівняно з 2011 роком, а в усіх інших роках зростав. Це збільшення, можливо, було наслідком впливу двох факторів, а саме ціни реалізації та обсягу випуску продукції.

Таким чином, зростання цін сприяло збільшенню виручки від реалізації у 2011 році на 2 539 тис. грн., у 2012 році сприяло зменшенню виручки на 115 тис. грн., у 2013, 2014,

2015 роках сприяло збільшенню на 308, 16 895, 32 950 тис. грн. відповідно; збільшення обсягу випуску у 2012 і 2015 роках сприяло зменшенню виручки від реалізації на 7,5 і 8 650 тис. грн. відповідно; у 2013 і 2014 роках – збільшенню виручки на 3 981 і 5 952 тис. грн. відповідно.

Таким чином, за рахунок зміни ціни собівартість у 2012 році зменшилась на 84 тис. грн., у 2011, 2013, 2014, 2015 роках виросла на 1 580, 230, 10 743, 22 038 тис. грн. відповідно; за рахунок зміни обсягу випуску собівартість у 2012 і 2013 роках виросла на 6 114 і 3 944 тис. грн. відповідно; у 2014 і 2015 роках вона зменшилась на 2 983 і 2 992 тис. грн. відповідно.

Як показують розрахунки, ціна реалізації впливає на чистий прибуток у складі двох факторів, а саме собівартості та доходу від реалізації. При цьому вплив у складі собівартості зменшує прибуток, а вплив у складі доходу від реалізації збільшує прибуток.

За рахунок збільшення ціни чистий прибуток підприємства збільшився у 2011, 2013, 2014, 2015 роках на 959, 78, 6 152, 10 912 тис. грн. відповідно, а у 2012 році він зменшився на 31 тис. грн.

Визначаючи вплив на прибуток витрат на управління, на збут та фінансових витрат, треба пам'ятати, що вони є факторами зворотного впливу, тобто у формули треба підставляти мінус.

Отже, зменшення цих витрат у 2012 році порівняно з 2011 роком привело до збільшення прибутку на суму 3 173 тис. грн., а у 2013 і 2014 роках збільшення цих витрат сприяло зменшенню прибутку на 631 і 11 409 тис. грн. відповідно. У 2015 році збільшення витрат на управління і фінансових витрат, але зменшення витрат на збут сприяли збільшенню прибутку на 816 тис. грн.

Вплив податку на прибуток означає, що збільшення величини податку на прибуток у 2013, 2014, 2015 роках сприяло зменшенню

Таблиця 3

Вплив індексу цін на прибуток та показники

№	Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	ΔDR (ціна реалізації) $\Delta DR_{\text{ц}} = DR_{\text{зв}} - DR_{\text{зв}} : I_{\text{ц}}$	2 539	-115	308	16 895	32 950
2	ΔDR (обсяг реалізованої продукції) $\Delta DR_{\text{о}} = DR_{\text{зв}} : I_{\text{п}} - DR_{\text{м}}$	-	-7,5	3 981	5 952	-8 650
3	ΔC (ціна реалізації) $\Delta C_{\text{ц}} = C_{\text{зв}} - C_{\text{зв}} : I_{\text{ц}}$	1 580	-84	230	10 743	22 038
4	ΔC (обсяг реалізованої продукції) $\Delta C_{\text{о}} = C_{\text{зв}} - C_{\text{м}} - \Delta C_{\text{ц}}$	-	6 114	3 944	-2 983	-2 992
5	$\Delta ЧП$ (ціна реалізації) $\Delta ЧП_{\text{ц}} = \Delta DR_{\text{ц}} - \Delta C_{\text{ц}}$	959	-31	78	6 152	10 912
6	$\Delta ЧП$ (витрати) $\Delta ЧП_{\text{в}} = (ВУ_{\text{зв}} + ВЗ_{\text{зв}} + ВФ_{\text{зв}}) - (ВУ_{\text{м}} + ВЗ_{\text{м}} + ВФ_{\text{м}})$	-	-3 173	631	11 409	-816
7	$\Delta ЧП$ (податок на прибуток) $\Delta ЧП_{\text{пп}} = - (ПП_{\text{зв}} - ПП_{\text{м}})$	-	266	-48	-410	-348

Джерело: складено авторами за даними фінансової звітності

прибутку на 48, 410, 348 тис. грн. відповідно, а зменшення податку на прибуток у 2012 році сприяло збільшенню прибутку на 266 тис. грн.

При рівні значущості $\alpha=0,05$ можна стверджувати, що для постійних витрат, витрат на збут, фінансових витрат коефіцієнт кореляції між ними та чистим прибутком є незначущим, тобто не можна стверджувати, що між цими показниками і чистим прибутком існує тісний взаємозв'язок, тобто вони мають сильний вплив на чистий прибуток.

У межах досліджуваного періоду ми отримали такі результати (табл. 4).

Модель впливу фінансового результату від операційної діяльності на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень фінансового результату збільшує прибуток на 0,83 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 99% від фінансового результату і на 1% від інших факторів.

Модель впливу податку на прибуток на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень податку на прибуток збільшує чистий прибуток на 5,36 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 97% від податку на прибуток і на 3% від інших факторів.

Модель впливу витрат на управління прибутку на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень витрат на управління збільшує чистий прибуток на 1,89 тис. грн. Тут можна стверджувати, що за збільшення прибутку збільшуються витрати на управління. Тому підприємству треба більш раціонально використовувати прибуток. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 97% від витрат на управління і на 3% від інших факторів.

Модель впливу чистого доходу на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень чистого доходу збільшує чистий прибуток на

0,06 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 95% від чистого доходу і на 5% від інших факторів.

Модель впливу витрат операційної діяльності на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень витрат операційної діяльності збільшує чистий прибуток на 0,06 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 94% від витрат операційної діяльності і на 6% від інших факторів.

Модель впливу доходу від реалізації продукції на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень доходу від реалізації продукції збільшує чистий прибуток на 0,07 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 94% від доходу від реалізації продукції і на 6% від інших факторів.

Модель впливу змінних витрат на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень змінних витрат збільшує чистий прибуток на 0,26 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 91% від змінних витрат і на 9% від інших факторів.

Модель впливу валового прибутку на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень валового прибутку збільшує чистий прибуток на 0,18 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 91% від валового прибутку і на 9% від інших факторів.

Модель впливу собівартості продукції на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень собівартості продукції збільшує чистий прибуток на 0,11 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R^2 показує, що чистий прибуток залежить на 83% від собівартості продукції і на 17% від інших факторів.

Модель впливу постійних витрат на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень постійних витрат збільшує чистий прибуток на

Таблиця 4

Показники, які мають найбільший вплив на чистий прибуток ($r>0,9$)

Показники	Рівняння	R^2	F	r
Фінансовий результат від операційної діяльності	$y = -63,80 + 0,83x_1$	0,99	1 637	0,99908
Податок на прибуток	$y = -246,06 + 5,36x_2$	0,97	108,4	0,98645
Витрати на управління	$y = -4037,41 + 1,89x_3$	0,97	106,78	0,98624
Чистий дохід	$y = -3307,68 + 0,06x_4$	0,95	65	0,97769
Витрати операційної діяльності	$y = -3546,06 + 0,06x_5$	0,94	55	0,97384
Дохід від реалізації продукції	$y = -4150,26 + 0,07x_6$	0,94	49	0,97083
Змінні витрати	$y = -3424,35 + 0,26x_7$	0,91	31,11	0,95502
Валовий прибуток	$y = -2761,39 + 0,18x_8$	0,91	30	0,95429
Собівартість продукції	$y = -4162 + 0,11x_9$	0,83	15,5	0,91555

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 5

Показники, які мають вплив на чистий прибуток $0,8 < r < 0,9$

Показники	Рівняння	R^2	F	r
Постійні витрати	$y = -3029,69 + 0,07x_{10}$	0,72	7,94	0,85204
Фінансові витрати	$y = -334,71 + 19,78x_{11}$	0,68	6,52	0,82759

Джерело: розраховано авторами

Таблиця 6

Показники, які мають вплив на чистий прибуток $r < 0,8$

Показники	Рівняння	R ²	F	r
Витрати на збут	$y = -2844,6 + 0,28x$	0,61	4,8	0,78661

Джерело: розраховано авторами

0,07 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R² показує, що чистий прибуток залежить на 72% від постійних витрат і на 28% від інших факторів.

Модель впливу фінансових витрат на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень фінансових витрат збільшує чистий прибуток на 19,78 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R² показує, що чистий прибуток залежить на 68% від фінансових витрат і на 32% від інших факторів.

Модель впливу витрат на збут на чистий прибуток показує, що кожна тисяча гривень витрат на збут збільшує чистий прибуток на 0,28 тис. грн. Коефіцієнт детермінації R² показує, що чистий прибуток залежить на 61% від витрат на збут і на 39% від інших факторів.

Висновки. Провівши дослідження впливу факторів на прибуток Державного підприємства «Словечанське лісове господарство», ми з'ясували, що всі зазначені фактори тією чи іншою мірою впливають на розмір чистого прибутку. Найбільший вплив на чистий прибуток мають такі показники, як фінансовий результат від операційної діяльності, податок на прибуток, витрати на управління, дохід від реалізації продукції, змінні витрати, валовий прибуток, собівартість продукції. Великий вплив на чистий прибуток мають витрати на управління, рівень впливу майже такий, як і вплив податку на прибуток. Однак якщо у фактору податку на прибуток він має бути 1, то у витрат на управління цей зв'язок необґрунтований. Тому можна зробити висновок, що за збільшення прибутку підприємство збільшує витрати на управління, що не є раціональним, адже ці кошти могли б піти, наприклад, на інвестування.

Найменший вплив серед заданих показників на розмір чистого прибутку мають постійні витрати, фінансові витрати і витрати на збут.

Проаналізувавши вплив індексу цін на величину чистого прибутку, визначаємо, що він мав

як позитивне, так і негативне значення, оскільки підприємство не встигає коригувати свою діяльність за відповідної зміни цін.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бердар М.М. Фінанси підприємств / М.М. Бердар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1584072055397/finansy/finansy_pidpriyemstv.
2. Аналіз факторів, що впливають на прибуток підприємства / [І.Ф. Лобачева, К.А. Коцюбинська, Ю.В. Василенко] // Економічні науки. – 2011. – № 10.
3. Довгань Л.П. Новітні зміни у фінансовій звітності та методика їх використання у теорії фінансів / Л.П. Довгань // Науковий вісник НУДПСУ (економіка, право). – 2014. – № 1(64). – С. 148–155.
4. Сізова Н.Л. Моделювання процесу визначення максимального прибутку на підприємстві / Н.Л. Сізова, О.В. Денисова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.
5. Юрчишина Л.В. Моделювання прибутку на підприємстві / Л.В. Юрчишина // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011 – № 2.

REFERENCES:

1. Berdar M.M. (2006), *Finansy pidpriyemstv* [Business Finance], Kyiv, Ukraine.
2. Lobacheva I.F., Kotsiubynska K.A., Vasylenko U.W. (2011), "Analysis of the factors influencing the profit of the enterprise", *Ekonomichni nauky*, no. 10.
3. Dovhan L.P. (2014), "Recent developments in financial reporting and their use in finance theory", *Naukovyi visnyk NUDPSU (ekonomika, pravo)*, no. 1, pp. 148–155.
4. Sizova N.L., Denysova O.V. (2014), "Modeling the process of determining maximum profits at the enterprise", *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, no. 1, pp. 66–70.
5. Iurchyshyna L.V. (2011), "Modeling profits at the enterprise", *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 2, pp. 88–93.

Dovhan L.P.
*Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Finance,
University of State Fiscal Service of Ukraine*

Radkevych M.V.
*Student,
Educational and Scientific Institute of Finance and Banking
University of State Fiscal Service of Ukraine*

MODELLING OF FACTORS' INFLUENCE ON INCOME FORMATION OF GOVERNMENT ENTERPRISE

Term "income" means a production category, which describes relations established in the process of public production as a part of the added value, created and realized, ready for distribution. There are many factors that influence the value of income because it shows all sides of enterprise activity. It can include: the amount of manufactured production, the extent of the use of production assets, work efficiency, material and technical supply, revenues, and other factors. However, as most of the factors influence the formation and distribution of income, then quantitative and qualitative analysis of this influence by using economic and math modelling become important.

Income management model can be presented in the form of total interconnected functional and organization blocks, coupled with problem-solving. One of the most used methods of modelling of enterprise income formation is building multifactorial regression models of enterprise income.

For optimal income calculation, one needs to consider terms of its maximization because every enterprise wants not only to "break even" but also receive the highest possible income.

Knowing average price index, it is possible to determine price change influence, the volume of products sold and produced to net profit.

The biggest influence on net profit such indices have as profit or loss from operating activities, tax on income, management expenses, product sales income, variable costs, gross profit, production prime cost.